

Козинська І.П.

**Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини**

e-mail: irinakozyńska@gmail.com

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ

У сучасному суспільстві міграційні процеси, в яких беруть участь близько 3 % населення Землі (частка Європи в загальному об'ємі світових міжнародних міграцій становить близько 20%), є поширеним та значущим соціально-економічним явищем. Переміщення населення залежить від багатьох чинників: соціально-економічних, етнічних, екологічних, політичних, релігійних та ін. Починаючи з 90-х років ХХ століття чисельність іноземних мігрантів в країнах Європи досягла близько 20 млн. чоловік. Основну масу мігрантів склали трудові мігранти. Ці міграційні переміщення включали в себе потоки з менш розвинених до більш розвинених країн, а також міграційні потоки між країнами, що розвиваються. Як в 90-ті роки, так і сьогодні, головною причиною міграції є прагнення до більш високого заробітку й кращих умов праці й життя.

В умовах глобалізації світової економіки в країнах ЄС гостро відчувається нестача трудових ресурсів, що викликає необхідність формування нової міграційної політики щодо трудових мігрантів з відсталих країн. Разом з цим, різко зростає проблема використання нелегальної робочої сили. Протягом десятиліть європейська міграційна політика будувалася таким чином, щоб спрямувати міграційні потоки всередині самої Європи, з країни в країну [1].

Міграції в межах ЄС відзначаються подвійним характером. Йдеться про зовнішню міграцію або імміграцію з поза меж ЄС, та внутрішню міграцію всередині ЄС між старими і новими державами-членами. З кожною наступною хвилею розширення ЄС виникала проблема внутрішньої міграції, коли перед громадянами нових держав-членів відкрилися двері в старі держави-члени ЄС. Після розширення 2004 р. та 2007 р. приплив працівників з країн Центральної

та Східної Європи у Велику Британію, Ірландію, Швецію, Бельгію, Францію, Німеччину, Італію, Іспанію, Португалію, Грецію привів до найбільшої внутрішньої міграції в ЄС [2].

На сьогодні основні міграційні потоки в країни ЄС спрямовані ззовні. Передбачалося, що через сучасну економічну кризу корінне населення буде поступово витіснити мігрантів з непрестижної роботи, проте цього не сталося. Певні економічні і соціальні сфери діяльності міцно закріпилися за корінними європейцями, а в сфері діяльності, що призначаються для мігрантів, корінні жителі Європи йдуть не охоче. «Політика розвитку» країн-донорів робочої сили, за допомогою якої ЄС хотіли врегулювати приплив мігрантів, виявилася неспроможною, тому що для таких країн грошові перекази від мігрантів є основним каналом їх припливу в країну. Так, наприклад, за підрахунками Світового банку, грошові перекази мігрантів у світі вже зараз перевищують валовий внутрішній продукт таких країн, як Австрія чи Південна Африканська Республіка. Очікують, що сума переказів більш ніж 230 мільйонів мігрантів у світі на рахунки їхніх родичів сягне до кінця 2013 року понад 540 мільярдів доларів [2].

Україна входить до десятки країн, до яких мігранти найбільш активно переказують гроші. Українці, у 2013 році, є рекордсменами у грошових переказах серед мігрантів країн Європи і Середньої Азії й посідають перше місце. Найбільше мігрантів з країн Європи і Середньої Азії є вихідцями з двох країн – України (понад 5 мільйонів) та Казахстану (понад 3 мільйони). Вони разом складають понад 50 відсотків всіх мігрантів країн Європи і Середньої Азії (ЕСА). Україна входить до десятки країн, куди мігранти найактивніше переказують гроші.

У сучасному світі міграція населення стала глобальним процесом, що охопив майже всі континенти та країни, всі соціальні верстви. У наш час явище міжнародної міграції стає істотним і довготривалим чинником розвитку країн і континентів. Сьогодні як і раніше основними центрами тяжіння мігрантів залишаються США, Канада і Австралія, де частка іноземців серед зайнятого

населення коливається, в середньому, від 20 до 30%. Проте, сьогодні поділ країн на чіткі категорії – еміграції, імміграції і транзиту – неможливий. Більшість країн не тільки змінили свій статус, а й поєднують характеристики двох або навіть трьох категорій. В Європі прикладами країн які втратили статус країни еміграції є Греція, Італія, Португалія та Іспанія. В Азії – Південна Корея, Малайзія, Тайвань, Таїланд. Навіть Мексика і Туніс зіткнулися з напливом іноземних працівників, які бачать там більше перспектив, ніж у своїх країнах. Існує ще один важливий потік, що протікає з Заходу на Схід – у Польщу, Чехію, Угорщину як країни з новим економічним горизонтом. Ці країни разом з Болгарією, Румунією, Україною, Росією, Білоруссю, крім усього іншого, стали завантаженим перехрестям транзитних шляхів мігрантів з Африки, Азії та Середнього Сходу.

Найважливішим центром міжнародної міграції робочої сили на сьогодні залишається Європа. Тут налічується більше 20 млн. легальних мігрантів і членів їх сімей, зокрема в Європейському союзі – 13 млн. Однак, багато європейців, як і раніше не розглядають Європу як країну імміграції. Необхідно відзначити, що сучасні демографічні реалії Європи стають серйозною перешкодою для продуманих дій у сфері міграційної політики та реалізації комплексних інтеграційних програм. Хоча в цілому досвід ЄС у сфері міграційної політики, незважаючи на наявність ряду невирішених проблем, може виявитися корисним для України з цілої низки напрямів, наприклад, з регулювання ринку праці та забезпечення соціальної безпеки робочої сили [3].

Список використаних джерел

1. Гнатюк Т.О. Сучасні міграційні процеси: світові тенденції, європейські та українські особливості / Т.О. Гнатюк // Політичні науки. Правознавство : зб. наук. праць. – Том 69. – Вип. 56. – С.105 – 112.; 2. Migration and Remittance Flows: Recent Trends and Outlook, 2013-2016. – Режим доступу : <http://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1288990760745/MigrationandDevelopmentBrief21.pdf>.; 3. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС у контексті євроінтеграційних устремлінь України / В. М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. – 2009.– № 2. – С. 36 – 40.